

7. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 190.

8. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15 січня 1999 року № 401-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 11. Ст. 79.

9. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 68/2022. *Офіційний вісник України*. 2022. № 46. Ст. 2500.

10. Рішення Конституційного Суду України у справі про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті Києві від 25 грудня 2003 року № 21-рп/2003. *Вісник Конституційного Суду України*. 2003. № 6. С. 40–46.

Абдураманова Е.М.,

здобувач ступення вищої освіти бакалавра НАВС,

Волох О. К.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

**СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО
СУДОЧИНСТВА**

Метою цього дослідження є висвітлити статус суб'єктів правовідносин у сфері адміністративного судочинства

Актуальність теми тлумачення суб'єктів адміністративного судочинства, розкриття особливостей реалізації прав і обов'язків сторонами адміністративної справи

Суб'єктом адміністративного процесу є будь-яка фізична або юридична особа, яка згідно з чинним законодавством наділена обсягом прав та обов'язків у сфері адміністративно-процесуальних відносин володіє при цьому відповідною правосуб'єктністю.

Але насамперед слід зауважити, що термін “суб'єкт” в основному законі з адміністративного судочинства вживає законодавець лише відносно органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їхніх посадових чи службових осіб, інших осіб при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, зокрема на виконання делегованих повноважень (п. 7 ст. 3 КАС України), без роз'яснення сутності цього терміна.

Загалом, особи, залучені до сфери адміністративного судочинства, іменуються учасниками адміністративного процесу (гл. 5 КАС України). І необхідно наголосити, що більшість вчених, оперуючи поняттями “суб'єкт” і “учасник” адміністративного судочинства, ототожнює їх. Зазвичай, поняття “суб'єкт” (процесу, провадження, правовідносин, судочинства) розкривається через лексему “учасник” (наприклад, суб'єкт пізнання в будь-якому процесі – це складна соціально організована система, яка в якості своїх компонентів містить різних осіб (органи, окремі особи), що є носіями інформації щодо того чи іншого факту, події або здійснюють у передбаченому законом порядку її придбання і перетворення в достовірне знання (докази) з метою вирішення завдань адміністративного провадження) і, навпаки, “учасник” – через “суб'єкт” (наприклад, учасники процесу – це суб'єкти з

особливою спеціальною процесуальною правоздатністю, яку визнає держава у спеціальному порядку [4].

Слід зазначити, що етимологічне значення слова “суб’єкт” полягає в тому, що воно означає істоту, здатну до пізнання навколишнього світу, об’єктивної дійсності й до цілеспрямованої діяльності; особу, якій належить активна роль у певному процесі, а “учасник” – означає того, хто бере участь у чому-небудь, входить до складу групи осіб. Тобто останній розглядається в певній системі, поряд з іншими – у конкретній справі, навіть епізодично.

Окремі вчені ці поняття розрізняють. Наприклад, О. В. Кузьменко вважає, що суб’єкт процесу (провадження) – це потенційний учасник адміністративно-процесуальних відносин, тобто той, хто має можливість у майбутньому стати учасником провадження, а учасник процесу (провадження) – це вже реальна сторона адміністративно-процесуальних відносин. Це стосується і співвідношення понять “суб’єкт адміністративного процесу” і “суб’єкт адміністративно-процесуальних відносин” [5].

О. В. Бачун “розглянув види суб’єктів адміністративного судочинства та здійснив їх класифікацію; встановив сутність і зміст понять “правоздатність” і “дієздатність” відносно суб’єктів адміністративного судочинства, визначив елементи правоздатності; особливості правового статусу суб’єктів приватного і публічного права в адміністративному судочинстві; Суб’єктом адміністративного судочинства автор визнає “особу, що є носієм прав та обов’язків в адміністративних процесуальних відносинах з приводу відправлення правосуддя адміністративними судами і здатна їх у цих відносинах реалізувати”. При цьому дослідник доводить, що “особливості правового статусу суб’єктів приватного і публічного права в адміністративному судочинстві проявляються у диференціації складу елементів статусу” [1].

Слушними видаються думки автора про те, що “особливості правового статусу кожного суб’єкта адміністративного судочинства позначаються на процесуальних формах реалізації і зумовлені різницею у функціональному призначенні того чи іншого суб’єкта у судовому адміністративному процесі, а також реалізацією конституційного права на звернення до суду”. В. К. Колпаков серед масиву учасників адміністративного процесу пропонує виділяти п’ять груп, а саме: 1) громадяни; 2) виконавчо-розпорядчі органи та структурні частини їх апарату; 3) об’єднання громадян, їхні органи та органи самоорганізації населення; 4) державні службовці та посадові особи, наділені адміністративно-процесуальними нормами певними правами та обов’язками; 5) інші державні органи та їхні посадові особи [2].

Що узагальнюючи вищезазначене, систему суб’єктів адміністративного судочинства можна об’єднати у три групи : суб’єкти здійснення адміністративного процесу (лідуючі, провідні); суб’єкти, що мають особистий інтерес; суб’єкти, що сприяють досягненню мети адміністративного процесу. До групи суб’єктів здійснення адміністративного судочинства (лідуючих суб’єктів) зазвичай належить органи виконавчої влади та їх посадові особи, суди, а також інші державні формування та органи місцевого самоврядування, наділені владними повноваженнями щодо ведення адміністративних справ, пов’язаного з їх розглядом та вирішенням. Ця група суб’єктів відіграє визначальну роль у здійсненні того чи іншого адміністративного провадження . До суб’єктів, що мають особистий інтерес, а також інших зацікавлених осіб належать, зокрема, сторони провадження, зокрема заявники, позивачі, відповідачі, потерпілі, правопорушники, треті особи, а також їхні представники тощо. Ними можуть бути як індивідуальні, так і колективні суб’єкти, фізичні та юридичні особи. Серед них особливе місце посідають громадяни. До

категорії осіб, що сприяють розгляду певної адміністративної справи в адміністративному процесі (судочинстві), здебільшого належать представники органів публічної влади, представники суспільних (громадських) інтересів, експерти, спеціалісти, перекладачі, свідки, поняті тощо. Такі особи не повинні мати особистої зацікавленості у справі.

Висновки. Отже, адміністративне судочинство характеризується широким колом різноманітних суб'єктів – учасників адміністративно-процесуальних відносин. Систему суб'єктів адміністративного судочинства можна об'єднати у три групи: суб'єкти здійснення адміністративного процесу (судочинства) – (лідуючі, провідні); суб'єкти, що мають особистий інтерес; суб'єкти, що сприяють досягненню мети адміністративного процесу. Сторонами у справі, як правило, виступають заявники (особи, що подали заяву) та відповідачі (особи, щодо яких пред'явлені претензії та щодо яких здійснюється розгляд справи).

Література:

1. Бачун О. В. Правовий статус суб'єктів адміністративного судочинства: монографія / О. В. Бачун; наук. ред. А. О. Селіванов. – К. : Логос, 2009. – 114 с. URL: <https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2021/03/53-Skochylyas.pdf>

2. Курс адміністративного права України : підручник / В. К. Колпаков URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/5/kolpakov.pdf>

3. Суб'єкти процесуальних функцій в адміністративному судочинстві України URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/npapp.pdf>

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 1440 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/npapp.pdf>

5. Кузьменко О. В. Адміністративно-процесуальне право України : Підручник / О. В. Кузьменко, Т.О. Гуржій. – К. : Атіка, 2007. – 416 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/npapp.pdf>

Базір В.Б.,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра

2 курсу ННІ№ 2 НАВС,

Мартиненко Д.Б.,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ФОНДІВ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Війна на теренах України сколихнула увесь світ. Інтерес до українців як нації різко зріс – воно й не дивно, адже вони спромоглися дати відсіч так званій другій армії світу. Однак в серцях українців досі залишається той жах, ті муки і страждання, які ми пережили і переживаємо щодня. Кожен з нас намагається робити усе можливе, наближаючи перемогу. Давати відсіч ворогу нам також допомагає і міжнародна спільнота. Однак найбільша підтримка надходить від звичайних українців. У цей складний час наш народ максимально згуртувався – кожен збирає кошти на потреби ЗСУ, допомагає сім'ям, які змушені були покинути свої домівки, надаючи їм житло, харчі та одяг. Відомі митці